

Luchtweginfecties grootste probleem bij gezondheid vleesvee

M. Plomp (PR)

Op de Waiboerhoeve worden bij de vleesstieren en roze vleeskalveren alle ziekten en behandelingen geregistreerd. Longaandoeningen tijdens de opfokperiode zijn het meest voorkomende probleem. Van alle aangekochte kalveren wordt 30 à 35% één of meerdere keren behandeld tegen luchtweginfecties. Dit artikel geeft een algemene beschrijving van de diergezondheid op het vleesvee-bedrijf van de Waiboerhoeve tijdens de afgelopen vier jaar. In de toekomst zal ook aandacht besteed worden aan gevolgen van longaandoeningen tijdens de opfok op latere leeftijd.

Koude opfok

Op de Waiboerhoeve worden ongeveer 400 vleesstieren en 320 roze vleeskalveren gehouden. Bij zowel de vleesstieren als de vleeskalveren wordt het systeem van koude opfok gehanteerd. Alle stallen zijn ongeïsoleerd, ze worden natuurlijk geventileerd met spaceboarding en windbreekgas en worden niet verwarmd. De ervaringen hiermee zijn goed. Uit vergelijkend onderzoek bleek ook dat koude opfok voor vleesstieren goed mogelijk is. Alleen bij extreem slechte weersomstandigheden in de winter wordt er bij aankoop van een groep nuchtere kalveren stro in de éénlingboxen gedaan. Voor de roodvleesproductie worden viermaal per jaar 70 nuchtere kalveren aangekocht. Dit zijn meest Piemontese-kruislingstieren. De eerste twee à drie weken verblijven ze in demontabele éénlingboxen, daarna in groepshokken. De vloer is een hardhouten roostervloer. Na drie maanden verhuizen de kalveren naar de overgangstal. De vloer bestaat hier uit betonroosters met een houten ligbed in het achterste gedeelte van het hok. Vanaf een leeftijd van zeven maanden worden de dieren gehuisvest in de afmeststal op een betonnen roostervloer.

Een gezonde opfok is belangrijk.

Op het bedrijf met roze vleeskalveren wordt zesmaal per jaar een koppel van 80 nuchtere kalveren aangekocht, meest zwartbonte stierkalveren. De kalveren blijven vanaf aankoop tot afleveren in dezelfde stal, waarvan de eerste twee à drie weken in demontabele éénlingboxen. De vloer is een hardhouten roostervloer.

Management rond opfok

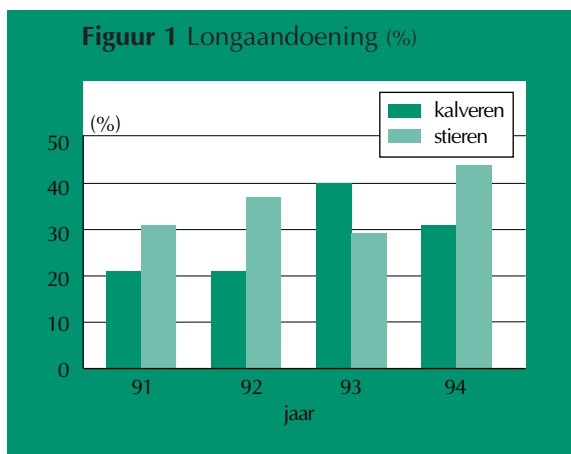
De nuchtere kalveren komen vrijwel altijd 's avonds aan op het bedrijf. De volgende ochtend krijgen alle kalveren twee liter melk. Ze worden twee keer per dag gevoerd. De eerste week wordt ongeveer vier liter melk per dag verstrekt, daarna wordt de hoeveelheid per kalf individueel verhoogd. De bedrijfsboer beoordeelt hierbij hoeveel kunstmelk elk dier aankan. Dit is een heel belangrijk aspect van het management. Op een leeftijd van 14 dagen krijgen de kalveren zes liter melk per dag. In totaal wordt 45 kg kunstmelk gevoerd in 12 weken. Gedurende vijf dagen na aankomst krijgen de kalveren via de kunstmelk een startmix toegediend met antibiotica tegen luchtweginfecties en diarree. Binnen een week na aankomst worden de dieren geënt tegen IBR. Op een leeftijd van 8,12 en 16 weken volgen entingen tegen pinkengriep. Dit is een tamelijk intensief schema. Er wordt zo weinig mogelijk risico genomen, mede omdat er veel bezoekers op het bedrijf komen. Kalveren met diarree krijgen in principe één dag water met electrolytenmix, daarna wordt het melkschema voorzichtig weer opgebouwd. Onthoornen gebeurt op een leeftijd van ongeveer zes weken. Roze vleeskalveren worden niet onthoorned.

Longaandoeningen

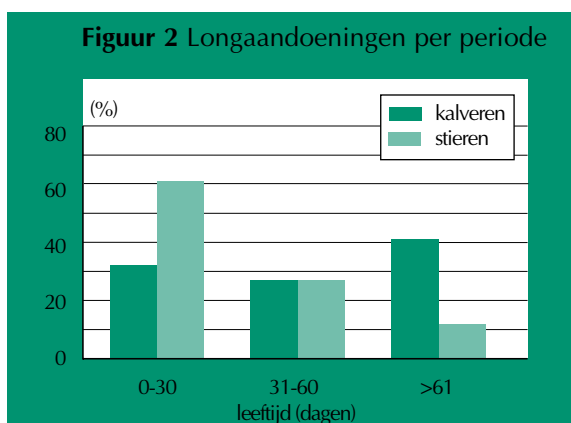
De kalveropfok is voor elke veehouder een belangrijke periode. Door behandelingskosten, uitval en achterblijvers kosten gezondheidsproblemen dan veel geld. In de opfokperiode zorgen luchtweginfecties vaak voor de meeste pro-

blemen. Ook op de Waiboerhoeve is dit het geval. In figuur 1 is te zien dat de afgelopen vier jaar gemiddeld 28% van alle aangekochte vleeskalveren en 36% van de vleesstieren een longaandoening heeft gehad. Het betreft hier de resultaten van ruim 1400 zwartbonte stierkalveren voor de roze kalfsvleesproductie en van ruim 750 kruislingstieren (meest Piemontese) voor de roodvleesproductie.

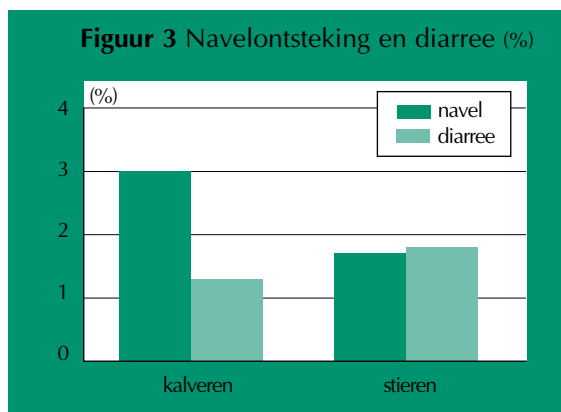
Van jaar tot jaar kunnen de problemen echter sterk verschillen. Bij de vleeskalveren is er in 1993 een pinkengriep-infectie geweest waardoor veel dieren ziek werden. Een dier dat eenmaal ziek is geweest kan later nogmaals ziek worden. Deze ziektefrequentie ligt voor longaandoeningen bij de kalveren op 1,3 en bij de vleesstieren op 1,5. De problemen zijn het grootst tijdens de eerste 60 dagen van de opfok. Bij de vleesstieren vindt in deze periode bijna 90% van alle longaandoeningen plaats, bij de kalveren is dat 70% (zie figuur 2).

Overige ziekten

Behalve longaandoeningen komen tijdens de opfokperiode ook diarree en navelontstekingen

voor. Dit komt echter zowel bij de vleesstieren als de vleeskalveren slechts sporadisch voor. Ongeveer 1,5% van het aantal kalveren wordt behandeld tegen diarree en 2% tegen navelontstekingen (figuur 3).

Problemen met het beenwerk zoals tussenklauwontsteking en een dikke hak of knie, waarbij een dier behandeld wordt komen ook maar weinig voor. Bij de vleesstieren kwam dit bij 1,5% van de dieren voor. Hierbij is geen rekening gehouden met dieren die niet zijn behandeld, bijvoorbeeld stieren die afgevoerd werden wegens een gebroken poot. Het grootste deel van de problemen met beenwerk komt voor in de afmestperiode vanaf zes maanden.

Goede ventilatie belangrijk

Luchtweginfecties tijdens de opfokperiode vormen het belangrijkste gezondheidsprobleem in de vleesstieren- en kalverhouderij. Doordat een aangekocht kalf in contact komt met kalveren die afkomstig zijn van veel verschillende bedrijven is het risico van besmetting groot. Een goed management en een fris stalklimaat met voldoende ventilatie zijn belangrijk om het risico van luchtweginfecties zoveel mogelijk te verkleinen.

In de nieuwbouw van de vleesvee-accommodatie op de Waiboerhoeve (zie Praktijkonderzoek 95-4) is ook een open-frontstal opgenomen. Binnenkort wordt een aantal kalveren opgefokt in deze stal met gedeeltelijk stro. Een open-frontstal staat bekend om het frisse stalklimaat. De kalveren zullen worden gevoerd met een drinkautomaat waardoor de melkopname meer gespreid kan worden over de dag. Mogelijk kan met een dergelijk opfokstelsel het aantal luchtweginfecties verder teruggebracht worden.